

- Note :** 1) All the questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Answer the following. (Any Two) [14]

- Industries and handicrafts in the Pre-British Period in India.
- Importance of agriculture in India.
- Land Reforms in India.
- Industrial Policy Resolution 1956.

Q.2. Describe the following. (any Two) [12]

- Consequences of Economic Drain.
- Features of Indian Economy.
- Structural changes in National Income since independence in India.

Q.3. Explain the following. (any Two) [12]

- Causes of low agricultural productivity in India.
- Sources of rural credit in India.
- Problems of agricultural marketing in India.

Q.4. Discuss the following. (any Two) [12]

- Industrial development in the pre-reform period in India.
- Industrial Policy Resolution 1948.
- New Industrial Policy of 1991.

वेळ : २ तास मराठी भाषांतर गुण : ५०

- सूचना :** १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र. १. उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (१४)

- ब्रिटीशपूर्व काळातील भारतातील उद्योग व हस्तोद्योग.
- भारतातील शेतीचे महत्त्व
- भारतातील भू-सुधारणा
- १९५६ चे औद्योगिक धोरण

प्र. २. वर्णन करा. (कोणतेही दोन) (१२)

- आर्थिक निःस्सारणाचे परिणाम
- भारतीय अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये
- स्वातंत्र्योत्तर काळातील भारतीय राष्ट्रीय उत्पादनातील रचनात्मक बदल

प्र. ३. स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन) (१२)

- भारतातील शेतीच्या अल्प उत्पादकतेची कारणे
- भारतातील ग्रामीण कर्जाचे स्रोत
- भारतातील शेती विपणनातील अडचणी

प्र. ४. चर्चा करा. (कोणतेही दोन) (१२)

- सुधारणापूर्व काळातील भारतातील औद्योगिक विकास
- १९४८ चे औद्योगिक धोरण
- १९९१ चे नवीन औद्योगिक धोरण